

POROČILO O PRESKUSU št.: LVG 2017-143

Naročnik: Mladinsko zdravilišče in letovišče Debeli rtič, Jadranska cesta 73,
6280 Ankaran, Slovenija

Številka zapisnika: Pregled(i): LVGP2017/00285 (Debeli rtič).

Št. vzorca iz zapisnika: LVG2017/00245/mdg

Opis vzorca: *Pinus sylvestris*, drugo

Datum odvzema vzorca: 05.10.2017

Datum prejema vzorca: 05.11.2017

Čas izvajanja preskusa: od 05.10.2017 do 17.11.2017

Datum izdaje poročila: 22.12.2017

Namen testiranja: sum na: *Phaenops cyanea*

Vzorec	Metoda	Organizem	Rezultat	Opombe
LVG2017/00245/ mdg	LVG Morfološka analiza – žuželke	neznano	pozitiven	Najdena vrsta so Raglius confusus (Hemiptera), Phaenops cyanea (Coleoptera, Buprestidae), Raghium inquisitor (Coleoptera: Cerambycidae) in Rhyncolus elongatus (Coleoptera: Curculionidae)

Odgovorni analitik(i):

dr. Maarten de Groot

Avtor(ji): dr. Maarten de Groot

DODATEK K ANALIZNEMU IZVIDU ŠT.: LVG2017-143

1) PODATKI O LOKACIJI IN ČASU POJAVA

5. oktobra 2017 smo v okolici Ankarana opravili terenski ogled območja, ki je v lasti Mladinskega zdravilišča Debeli rtič. Namen obiska je bil določitev vzroka sušenja borov. Prizadeta je bila skupina petih borovih dreves (2 drevesi *Pinus nigra* in 3 drevesa *P. sylvestris*), od katerih so štiri drevesa rasla v skupini, eno pa je bilo nekoliko odmaknjeno. Drevesa so se začela naglo sušiti poleti 2017. Štiri drevesa so bila popolnoma suha, eno pa je imelo del krošnje še živ. Na vseh je z deblamočno odpadala skorja. (Slika 1) Ob ogledu smo bili pozorni tudi na okoliško vegetacijo in sušenje borov smo opazili tudi izven območja Mladinskega zdravilišča Debeli rtič.

2) REZULTATI, MERITVE

Ob ogledu na terenu smo vsa drevesa natančno pregledali. Na deblu so bili prisotni rovni sistemi velikega borovega strženarja (*Tomicus piniperda* L. 1758) (Slika 3). Rovne sisteme te vrste smo našli tudi v poganjkih. Na pregledanih drevesih so bili prisotni tudi rovni sistemi in izletne odprtine krasnikov (Slika 4), najverjetneje modrega borovega krasnika (*Phaenops cyanea* Fabricius 1775) (Coleoptera: Buprestidae). Dele drevesa, ki so kazali znake poškodb zaradi škodljivcev, smo odvzeli kot vzorce in jih dostavili v Laboratorij za varstvo gozdov (LVG) Gozdarskega inštituta Slovenije (GIS), kjer je bila izvedena natančna analiza za določitev vzorka odmiranja borov. Izvedena je bila morfološka analiza žuželk. V vzorcih smo našli stenice *Raglius confusus* (Reuter 1886) (Hemiptera: Heteroptera, Rhyparochromidae), kozličke *Raghius inquisitor* (L. 1758) (Coleoptera: Cerambycidae) in rilčkarje *Rhyncolus elongatus* (Gyllenhal 1827) (Coleoptera: Curculionidae).

3) KOMENTAR IN PREDLOGI ZA UKREPANJE

Iz pregleda na terenu sklepamo, da so bila drevesa oslABLJENA in zaradi tega manj odporna na negativne vplive škodljivih organizmov in abiotičnih dejavnikov. Na enem od dreves so bili prisotni znaki udara strele. Glede na poškodbe in prisotne organizme na poškodovanih drevesih sklepamo, da so propadanje dreves povzročile žuželke, in sicer krasniki, najverjetneje modri borov krasnik *P. cyanaea*. *P. cyanaea* roji med julijem in avgustom. Ličinke se hranijo na začetku s floemom, kasneje pa z lesom. Razvoj traja 1–2 leti. Hrošči zapustijo drevo skozi značilne izhodne odprtine, ki imajo obliko velike tiskane črke D (6 x 3 cm). Modri borov krasnik lahko povzroči propad odraslih, 40-60 let starih borov. Pri tem se pogosto pojavi obsežno odpadanje skorje, čeprav je krošnja še zelena.

Ostale vrste, ki smo jih našli, po našem mnenju niso vplivale na sušenje borov. Veliki borov strženar roji zgodaj spomladi, februarja ali marca. Naseli oslabela ali sveže podrti drevesa. Razvije eno čisto in eno sestrsko generacijo na leto. Kozlički *R. inquisitor* naseljujejo del drevesa tik pod skorjo. Razvoj traja 2 leti. Ličinka se zabubi v ovalni bubilnici, obdani s tanko plastjo žaganja (Slika 2). *Rhyncolus elongatus* se prav tako pojavlja v odmrlem drevju. *Raglius confusus* prezimuje pod skorjo.

Prizadeta drevesa so bila odmrta in žuželke, ki smo jih našli na njih, ne predstavljajo tveganja za ostalo drevje, saj so sekundarni oz. terciarni škodljivci. *P. cyanaea*, ki je po našem mnenju povzročil sušenje dreves, pa je drevesa že davno zapustil. Na borih v okolici, ki so se sušili, nismo našli znakov prisotnosti krasnikov. Suha drevesa so manj stabilna. Glede na to, da se

prizadeta drevesa nahajajo na območju, kjer se zadržujejo ljudje, zaradi možnosti lomljenja vej in podrtja celotnega drevesa predstavljajo nevarnost za ljudi. Predlagamo posek poškodovanih dreves dreves.

4) DOKUMENTACIJA S FOTOGRAFIJAMI:

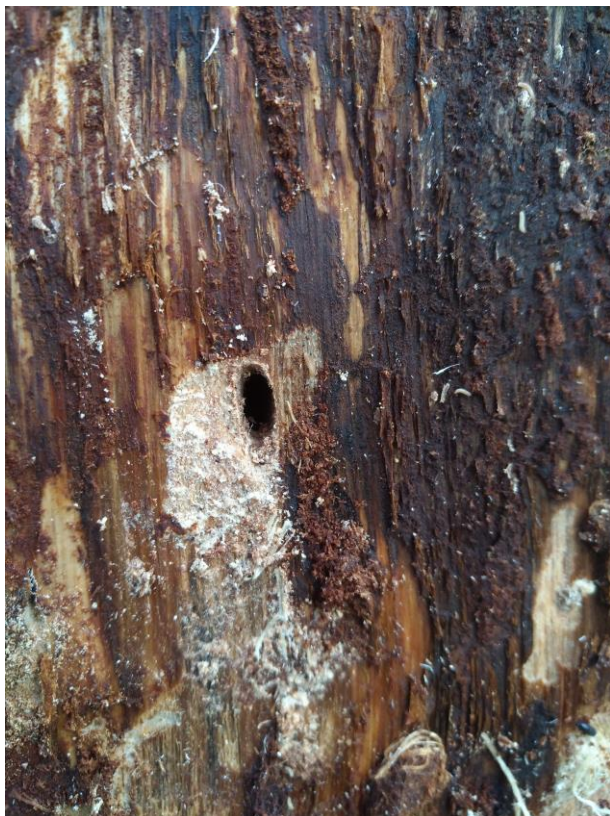
Slika 1: Posušeni bori (*P. sylvestris* in *P. nigra*) ob Mladinskem zdravilišču in letovišču Debeli rtič

Slika 2: Bubilnice kozličkov *Raghium inquisitor* (Coleoptera: Cerambycidae)

Slika 2: Rovni sistemi velikega borovega strženarja, *Tomicus piniperda* (Coleoptera: Curculionidae, Scolytinae)

Slika 3: Izletna odprtina krasnika (Coleoptera: Buprestidae)

5) VIRI

Bense U. 1994. Longhorn Beetles: Illustrated Key to the Cerambycidae of Europe. Weikersheim, Verlag Josef Margraf: 513 str.

Freude H., Harde K.W., Lohse G.A. 1983. Die Kafer Mitteleuropas: Band 11. Heidelberg, Spektrum Akademischer Verlag: 342 str.

Hurka, K. 2005. Beetles of the Czech and Slovak Republics. Nakladatelstvi Kabourek, s.r.o., Zlin: str. 390.

Jurc M. 2008. Gozdna zoologija. Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 348 str.

Wachmann E., Melber A., Deckert J. 2007. Wanzen, band 3. Goecke & Evers, Keltern. 272 str.

Zubrik, M., Kunca A., Csoka G. 2013. Insects and diseases damaging trees and shrubs of Europe. NAP editions: 535 str.

Dodatek k analiznemu izvidu sestavi:
dr. Maarten de Groot

V vednost:

- Egidio Grabar, Mladinsko zdravilišče in letovišče Debeli rtič
- Barbara Vidmar, Naravovarstvena svetnica, Zavod za varstvo narave, območna enota Piran
- Gozdarska knjižnica,
- arhiv LVG.